

Expunere de motive

Prezenta inițiativă legislativă are ca scop modificarea art. 77, lit. h) din Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal, „h) săvârșirea infracțiunii pentru motive legate de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenență politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA ori pentru alte împrejurări de același fel, considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte.”, în vederea soluționării aspectelor ridicate de Comisia Europeană prin scrisoarea suplimentară de punere în întârziere în cauza 2016/2075 în cadrul procedurii de infringement, a deficiențelor semnalate de aceasta. Luarea măsurilor necesare pentru punerea legislației naționale în acord cu prevederile art. 1 alin. (1) din Decizia-cadru 2008/913/JAI, se impune în vederea asigurării transpunerii corecte complete a prevederilor acesteia.

Modificarea art. 77 litera h) din Codul Penal este necesară pentru a întări protecția împotriva discriminării și pentru a clarifica definiția motivelor agravante în cazul săvârșirii infracțiunilor motivate de prejudecăți legate de rasă, naționalitate, etnie, religie, gen și alte caracteristici personale.

Articolul în forma sa actuală include fragmentul "considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte", ceea ce poate duce la interpretări subiective și, în unele cazuri, la o relativizare a gravității actelor de violență sau discriminare. Acest fragment poate crea premise pentru justificarea comportamentului infracțional prin prisma percepțiilor personale ale făptuitorului, ceea ce contravine principiului de justiție egală.

În forma anterioară a Legii nr. 258/27.09.2023, infracțiunea de instigare la violență, ură sau discriminare prevăzută de art. 369 din Codul penal avea în conținut și cerința ca aceste criterii enumerate în text să fie considerate de autor cauze de inferioritate ale unei persoane în raport cu celelalte. Această mențiune a fost eliminată în prezent, dar legiuitorul, nefiind consecvent, a menținut-o la circumstanța agravantă prev. de art. 77 lit. h) C.pen. Deși înlăturarea acestei condiții are rol benefic în ansamblul incriminării, cerința în sine este în măsură să evidențieze că legiuitorul urmărește să prevină și să sancționeze actele de incitare la violență sau ură care sunt apte să genereze conflicte majore la scară socială sau chiar universală, dovedite istoric că au contribuit la apariția unor astfel de conflicte.

Relația dintre infracțiunea de incitare la violență, ură sau discriminare prev. de art. 369 C.pen. și infracțiunea de instigare publică prev. de art. 368 C.pen., dacă infracțiunii i se poate reține comiterea în circumstanța agravantă prev. de art. 77 lit. h) C.pen., suprapunerea cu contravenția prev. de art. 15 din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, stabilirea momentului consumării, clarificarea, în context, a termenilor de „public” și „în public”.

La data de 19.04.2023, Comisia Europeană a adoptat un pachet decizional privind cazurile de încălcare a dreptului UE în domeniul justiției. Printre deciziile adoptate în acest context se numără emiterea scrisorii suplimentare de punere în întârziere în cauza 2016/2075 - având ca obiect neîndeplinirea obligațiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) din Decizia-cadru 2008/913/JAI a Consiliului din 28 noiembrie 2008 privind combaterea anumitor forme expresii ale rasismului xenofobiei prin intermediul dreptului

penal. Astfel, articolul 369 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009 a fost modificată în mod corespunzător, prin eliminarea sintagmei criticate de COM, astfel încât infracțiunea de incitare la violență, ură sau discriminare să poată fi reținută dacă făptuitorul a săvârșit elementul material indiferent dacă acesta a considerat ori nu drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte pe baza criteriilor de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenență politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA.

În prezent, această circumstanță agravantă se regăsește la art. 77 lit. h) C.pen., având următorul conținut: săvârșirea infracțiunii pentru motive legate de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenență politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA *ori pentru alte împrejurări de același fel, considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte.*

Eliminarea acestui fragment va clarifica faptul că motivele de discriminare nu sunt justificate prin percepțiile făptuitorului, ci constituie o agravare a faptei, indiferent de intenția subiectivă. Legea ar trebui să reflecte o poziție fermă împotriva oricărei forme de discriminare. Prin eliminarea acestei fraze, se va sublinia că toate persoanele au drepturi egale, fără a fi supuse evaluării subiective a făptuitorilor.

Justificarea actelor violente prin raportare la o presupusă inferioritate a victimelor nu face decât să perpetueze stereotipurile și prejudecățile. O abordare mai clară va ajuta la diminuarea acestui tip de gândire în societate. Această modificare se aliniază cu angajamentele internaționale de protecție a drepturilor omului și de combatere a discriminării. Astfel, se va întări încrederea în sistemul de justiție și se va promova o societate mai inclusivă.

Modificarea propusă are scopul de a întări cadrul legal împotriva discriminării, de a proteja victimele și de a promova o societate mai echitabilă. Este esențial ca legislația să reflecte valori de respect și demnitate pentru toate persoanele, indiferent de caracteristicile personale. Prin eliminarea fragmentului menționat, vom contribui la o mai bună înțelegere a gravității infracțiunilor motivate de ură și discriminare.

Inițiatori,

Nr. crt.	Deputați/Senatori	Grupul parlamentar	Semnătură
1.	Markó Attila-Gabor	UDMR	
2.		UDMR	
3.	MAGYAR LORAND-BALUT	UDMR	
4.	KULCSAR-TERESA IDEJKA	UDMR	

Tabel cu inițiatorii propunerii legislative pentru modificarea art. 77, lit. h) din Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal

5.	NAGY SZABOLCS	UDMR	
6.	BIRÓ ROZÁLIA IBOLYA	UDMR	
7.	ZAHORÁNSZKY BRIGITTA EVA	UDMR	
8.	Bende Sándor	UDMR	
9.	KELETHEN HUNOR	UDMR	
10.	Milóss Zoltán	UDMR	
11.	MOLNAR ANDRÁS	UDMR	
12.	GÁL KÁROLY	UDMR	
13.	Köncsi Csaba	UDMR	
14.	ZAKARIÁS ZOLTÁN	UDMR	
15.	CSEP ÉVA ANDREA	UDMR	
16.	SERES DEZSŐ	UDMR	
17.	KANTOR BOGLÁRKA	UDMR	
18.	Ladányi d'Anlo - Zolt	UDMR	
19.	Vas László	UDMR	
20.	TASNAK ISTVÁN-SZILÁRD	UDMR	
21.			
22.			
23.			
24.			